

Wstępna opinia
Zarządu Unii Metropolii Polskich im. Pawła Adamowicza
o projekcie nowelizacji ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych

Regionalne izby obrachunkowe są państwowym organem nadzoru i kontroli gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego o umocowaniu konstytucyjnym, co wynika wprost z art. 171 ust. 2 Konstytucji RP. Zgodnie z orzecznictwem TK - Konstytucja RP przewiduje oddzielenie regionalnych izb obrachunkowych od administracji rządowej. Z uwagi na ich kontrolno-orzeczniczy i audytorski charakter, powinny cechować się one obiektywizmem i bezstronnością w ocenie finansów podmiotu poddanego kontroli, co wobec ustrojowego oddzielenia administracji rządowej i samorządowej musi skutkować brakiem ich podporządkowania zarówno czynnikom rządowym, jak i samorządowym.

Zaproponowane w projekcie ustawy przepisy dotyczące zasad wyboru prezesa Regionalnej Izby Obrachunkowej należy ocenić jednoznacznie - negatywnie.

Sposób powoływania członków komisji konkursowej, posiadanie w niej większości przez przedstawicieli administracji rządowej, możliwość zlecenia przeprowadzenia części oceny konkursowej podmiotowi niewchodzącemu w skład komisji, należy ocenić negatywnie jako sprzeczne z istotą wynikającej z art. 171 Konstytucji ustrojowej zasady niezależności regionalnych izb obrachunkowych od organów administracji rządowej, a także potencjalnie naruszające samodzielność i niezależność JST wynikającą z szeregu norm konstytucyjnych - art. 15 ust. 1 KRP, art. 16 ust. 2 KRP, 163 KRP. Przypomnieć w tym miejscu należy wskazania zawarte w uzasadnieniu wyroku TK¹ który zwrócił uwagę na konieczność zapewnienia regionalnym izbom obrachunkowym gwarancji pozwalających na zachowanie obiektywizmu i bezstronności w ocenie finansów podmiotu kontrolowanego. Powiązanie izb z organami administracji rządowej (choćby w zakresie partycypacji tychże organów w procedurze konkursowej, mającej na celu wyłonienie prezesa izby) będzie stanowić naruszenie równowagi między administracją rządową a samorządową, zwłaszcza w obliczu naturalnych w ostatnich latach tendencji do sporów między ww. organami administracji państwowej na tle politycznym i finansowym.

Dotychczasowe rozwiązania legislacyjne w analizowanym zakresie respektują ww. zasadę niezależności i odseparowania instytucjonalno-organizacyjnego izb zarówno od organów administracji rządowej, jak i organów samorządowych. Tymczasem projektowane rozwiązanie nie dość, że przewidują odjęcie ww. kompetencji dotyczących wyboru kandydatów na prezesa izb samym kolegiom na rzecz centralnie powoływanej komisji konkursowej, to równocześnie zapewnia w ramach tej komisji przewagę głosów przedstawicieli administracji rządowej.

**Prezes Zarządu
Unii Metropolii Polskich**

Tadeusz Truskolaski
Prezydent Miasta Białegostoku

¹ wyrok z dnia 28 kwietnia 1999 r., sygn. akt K 3/99